

Dąbrowa Górnicza w literaturze pięknej

Cz. 2. Polscy scenarzyści o dąbrowskich strajkach

Okres po pierwszej wojnie światowej na terenie Dąbrowy Górniczej był czasem walki z głodem, bezrobociem i drożyzną. Niskie zarobki dąbrowskich robotników nie starczały na zakup żywności i innych niezbędnych towarów po bardzo wygórowanych cenach. Na tym tle zaczęły wybuchać strajki. Strajkowali pracownicy większości zakładów znajdujących się na terenie miasta. Komitety strajkowe niejednokrotnie zwoływały wiece na placu targowym. Były one atakowane przez policję.

W takim to okresie powracają ze służby wojskowej bohaterowie powieści A. Mularczyka i J. Janickiego „Towarzysze z Dąbrowy”. Próbuja znaleźć pracę i ułożyć sobie życie. Głowy mają pełne marzeń i planów. Niestety obejmuje ich redukcja i pozostają bez możliwości zatrudnienia. Angażują się w pomoc przy organizowaniu strajków, przekazywaniu na teren zagłębiowskich kopalni ulotek i tajnych gazetek. Stają się członkami Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej. Giną od policyjnych kul 16 marca 1925 roku w oblężonym domu przy ulicy Miejskiej 14 (obecnie Chopina).

Powieść ukazuje obraz Dąbrowy lat 1923–1925. Życie codzienne, pracę górników (obrazowo opisano akcję ratowniczą w kopalni), tradycje związane z obchodami świąt majowych (wówczas zakazanych) i zwyczaje niedzielne. Ale najważniejsze dla tej powieści jest to, iż jest ona oparta na faktach. To wszystko, co opisali autorzy wydarzyło się naprawdę.

Po otwarciu w 1958 roku Pałacu Kultury Zagłębia dzięki staraniom Aleksandra Zawadzkiego przy wejściu do sali widowiskowej wmurowano tablicę pamiątkową poświęconą członkom Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej, Hejczykowi i Pilarczykowi. Obecnie tablicy już nie ma.

Polecam tę książkę każdemu, kto chce zaczerpnąć odrobinę historii naszego miasta. Nie należy na nią patrzeć jako na powieść o narodzinach komunizmu w Dąbrowie Górniczej. Jest to historia kilku młodych ludzi, którzy chcą lepszego życia dla siebie i swoich najbliższych. Chcą pracować i mieszkać w godziwych warunkach. Nie chcą, aby

„Byłe odnaleźć wreszcie na granicy horyzontu kominy „Huty Bankowej”, a wtedy jakby się odnalazło swoją przeszłość: tam jest drogie sercu rodzinne miasto”.
(„Towarzysze z Dąbrowy” s. 6)

ich jedyną szansą na zarobek były tzw. Kopalnie „Uciekaj”
(tak w powieści nazywano biedaszyby).

Na zakończenie kilka słów o autorach tej książki. Andrzej Mularczyk i Jerzy Janicki nie są pisarzami powieści. Są autorami scenariuszy filmowych. Wspólnie napisali scenariusz do serialu „Dom”. Jerzy Janicki poza tym napisał scenariusz do serialu „Polskie drogi”, natomiast Andrzej Mularczyk do filmu „Sami swoi”. Nie są również związani z naszym miastem i regionem. Napisali wspaniałą powieść o Dąbrowie, ale nie wiemy czy ją kiedyś odwiedzili.

Książkę można wypożyczyć w dziale Regionaliów Miejskiej Biblioteki Publicznej w Dąbrowie Górniczej. Zapraszamy.

BIBLIOGRAFIA

1. Encyklopedia Dąbrowy Górniczej A-Z. Tom I. Dąbrowa Górnicza 1996
2. Starościak Wł., Ziemba M. – Dąbrowa Górnicza. Szkic Monograficzny. Dąbrowa Górnicza 1998
3. Nowa Encyklopedia Powszechna PWN. Tom 3 I-L. Warszawa 1998.
4. Janicki St. – Film Polski od a do z. Wyd. 2 poprawione i uzupełnione. Warszawa 1973.
5. Dąbrowa Górnicza. Zarys rozwoju miasta. Praca zbiorowa pod red. Wacława Długoborskiego. Katowice 1976.
6. Czyn Rewolucyjny Zagłębia Dąbrowskiego. Katowice 1967.

Agnieszka Kowalska